

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 235g/2025, nr. 117g/2026, nr. 132a/2026, nr. 134a/2026 și nr. 164g/2026

privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998, din Legea nr. 190 din 8 mai 2003, din Legea nr. 317 din 26 decembrie 2024, din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002, din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018, și din Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156 din 11 februarie 2002

(obligarea pensionarilor și a veteranilor de război de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală)

CHIȘINĂU
30 iulie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dnei Emilia Cazacu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 6 noiembrie 2025, la 29 mai 2026, la 19 iunie 2026, la 22 iunie 2026 și, respectiv, la 29 iulie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 30 iulie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cinci sesizări (nr. 235g/2025, nr. 117g/2026, nr. 132a/2026, nr. 134a/2026 și nr. 164g/2026) depuse la Curtea Constituțională la 6 noiembrie 2025, la 29 mai 2026, la 19 iunie 2026, la 22 iunie 2026 și, respectiv, la 29 iulie 2026, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

2. Sesizările nr. 235g/2025, nr. 117g/2026 și nr. 164g/2026 reprezintă excepții de neconstituționalitate ridicate de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dlui Nicolae Malanciuc, parte în dosarul nr. 2-662/2025, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul Sângerei, de dl avocat Anton Secieru, în interesele dlui Mihail Josan, parte în dosarul nr. 2a-2588/2025, pendinte la Curtea de Apel Centru, și de dl Ghenadie Pascari, parte în dosarul nr. 2-6648/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru. Sesizările au fost trimise la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de către dl judecător Iurie Malcoci de la Judecătoria Bălți, sediul Sângerei, de către un complet de judecători, format din dnele Diana Corlăteanu și Eleonora Badan-Melnic și dl Roman Pascari din cadrul Curții de Apel Centru, și de către dl judecător Corneliu Guzun din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

3. Sesizările nr. 132a/2026 și nr. 134a/2026 au fost depuse la Curtea Constituțională de dnii Adrian Lebedinskii și Grigore Novac, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, și de dl Ceslav Panico, Avocatul poporului.

4. Autorul sesizării nr. 235g/2025 i-a solicitat Curții să verifice constituționalitatea următoarelor prevederi:

- articolele 4 alin. (4) lit. j) și q), 6 alin. (1) și 12 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
- articolul 7 alin. (1) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani;
- articolele 4, 5 alin. (1), 6, 9 lit. a), 10 alin. (1), 16 alin. (1) din Legea nr. 317 din 26 decembrie 2024 cu privire la veteranii de război;
- punctul 12 lit. b) din Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156 din 11 februarie 2002.

5. Autorul sesizării nr. 117g/2026 i-a solicitat Curții să verifice constituționalitatea următoarelor prevederi:

- articolul 23 alin. (4) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
 - punctul 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.
6. Autorii sesizării nr. 132a/2026 i-au solicitat Curții să verifice constituționalitatea textului „[...] avocații [...] neangajați care au obținut [...] licență [...] în modul stabilit de lege” din punctul 2 din Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.
7. Autorul sesizării nr. 134a/2026 i-a solicitat Curții să verifice constituționalitatea următoarelor prevederi:
- textul „avocații” din punctul 2 din Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
 - articolul 4 alin. (4) lit. j) și q) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
 - punctul 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.
8. Autorul sesizării nr. 164g/2026 i-a solicitat Curții să verifice constituționalitatea următoarelor prevederi:
- articolul 4 alin. (4) lit. j) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
 - textul „avocații [...] neangajați” din punctul 2 din Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.
9. Având în vedere similitudinea obiectului sesizărilor, Curtea a dispus, pe baza punctului 18 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, conexarea lor într-un singur dosar, căruia i-a atribuit numărul 235g/2025.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

Circumstanțele dosarului nr. 2-662/2025 (sesizarea nr. 235g/2025)

10. La 5 iunie 2025, Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare, *CNAM*) a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva dlui Nicolae Malanciuc pentru încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2022 și 2023 și a penalităților. Ulterior, această cauză a fost conexată cu o altă cauză civilă, prin care s-a solicitat încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2025 și a penalităților aferente.

11. În cadrul examinării cauzei, dna avocat Angela Procopciuc a ridicat, în interesele dlui Nicolae Malanciuc, excepția de neconstituționalitate a articolelor 4 alin. (4) lit. j) și q), 6 alin. (1) și 12 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, a articolului 7 alin. (1) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani, a articolelor 4, 5 alin. (1), 6, 9 lit.

a), 10 alin. (1), 16 alin. (1) din Legea nr. 317 din 26 decembrie 2024 cu privire la veteranii de război și a punctului 12 lit. b) din Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156 din 11 februarie 2002.

12. Printr-o încheiere din 24 octombrie 2025, Judecătoria Bălți, sediul Sângerei, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Circumstanțele dosarului nr. 2a-2588/2025 (sesizarea nr. 117g/2026)

13. La 31 martie 2025, CNAM a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva dlui Mihail Josan pentru încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2022, 2023 și 2024 și a penalităților aferente. Printr-o hotărâre din 11 iunie 2025, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis integral acțiunea. Nefiind de acord cu hotărârea în cauză, dl Mihail Josan a contestat-o cu apel.

14. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Anton Secrieru a ridicat, în interesele dlui Mihail Josan, excepția de neconstituționalitate a articolului 23 alin. (4) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a punctului 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018.

15. Printr-o încheiere din 28 aprilie 2026, Curtea de Apel Centru a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Circumstanțele dosarului nr. 2-6648/2025 (sesizarea nr. 164g/2026)

16. La 28 martie 2025, CNAM a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva dlui Ghenadie Pascari pentru încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2022 și 2023 și a penalităților aferente.

17. În cadrul examinării cauzei, dl Ghenadie Pascari a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (4) lit. j) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a textului „avocații [...] neangajați” din punctul 2 din Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

18. Printr-o încheiere din 28 mai 2026, judecătorul cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

19. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 36 Dreptul la ocrotirea sănătății

„(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Minimul asigurării medicale oferit de stat este gratuit.

(3) Structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii organice.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- „(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (3) Averele dobândite licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.
- (4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.
- (5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.
- (6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

- „(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.
- (2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- „(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 102

Actele Guvernului

- „(1) Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.
- (2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.
- (3) Ordonanțele se emit în condițiile articolului 1062.
- (4) Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de Prim-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau ordonanței.
- (5) Dispozițiile se emit de Prim-ministru pentru organizarea activității interne a Guvernului.”

20. Prevederile relevante ale Legii nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală sunt următoarele:

Articolul 4

Subiecții asigurării

„[...]

(4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin. (9), **cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:**

[...]

j) pensionari;

[...]

q) veteranii de război;

[...].”

Articolul 6

Statutul de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală

„(1) Statutul de persoană asigurată se acordă de către asigurător ca urmare a achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în modul și termenele prevăzute de legislație sau prin includerea în una dintre categoriile de persoane neangajate asigurate de către Guvern.

[...].”

Articolul 12

Compania Națională de Asigurări în Medicină

„[...]

(3) Compania Națională de Asigurări în Medicină este obligată:

[...]

b) să atribuie/să suspende persoanelor, în modul stabilit, statutul de persoană asigurată;

[...].”

21. Prevederile relevante ale Legii nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani sunt următoarele:

Articolul 7

Veteranii de război

„(1) Veterani de război se consideră persoanele care au participat la acțiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acțiunile de luptă desfășurate pe teritoriul altor state și la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau care au asigurat unitățile militare ale armatei active în zonele în care s-au desfășurat acțiunile de luptă, precum și persoanele care și-au îndeplinit serviciul militar sau au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial și au fost decorate cu ordine sau medalii ale fostei U.R.S.S. pentru serviciu ireproșabil și muncă plină de abnegație în anii celui de-al doilea război mondial.

[abrogat prin Legea nr. 317 din 26 decembrie 2024, în vigoare la 1 ianuarie 2025]

[...].”

22. Prevederile relevante ale Legii nr. 317 din 26 decembrie 2024 cu privire la veteranii de război sunt următoarele:

Articolul 4

Politica statului cu privire la veteranii de război

„(1) Statul recunoaște și apreciază eroismul și sacrificiul tuturor categoriilor de veterani de război prevăzute de prezenta lege.

(2) Politica statului cu privire la veteranii de război este orientată spre:

a) integrarea plenară a veteranilor de război în societate și în viața publică;

b) cinstirea memoriei veteranilor de război căzuți la datorie și omagierea sacrificiului și devotamentului lor față de Republica Moldova;

c) asigurarea drepturilor privind sănătatea și bunăstarea, asistența medicală și socială;

d) acordarea serviciilor și prestațiilor sociale.

(3) Protecția socială a tuturor categoriilor de veterani de război este o prioritate a statului.”

Articolul 5

Noțiuni

„(1) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

veteran de război – cetățean al Republicii Moldova care a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă și se încadrează în una dintre categoriile stabilite de prezenta lege;

persoană cu dizabilitate de pe urma războiului – veteran de război a cărui dizabilitate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau de o afecțiune contractată în perioada participării la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă.

[...].”

Articolul 6

Neadmiterea discriminării veteranilor de război

„La aplicarea prevederilor prezentei legi se interzice orice discriminare a veteranilor de război pe criterii de rasă, origine națională, etnică și socială, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, pe criteriul participării la acțiuni de luptă sau pe orice alt criteriu.”

Articolul 9

Categoriile veteranilor de război

„Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova care:

a) au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova în perioada 2 martie – 13 august 1992;

[...].”

Articolul 10

Statutul de veteran de război

„(1) Statutul de veteran de război se atribuie în temeiul prezentei legi și se confirmă prin legitimația de veteran de război eliberată de Ministerul Apărării.

[...].”

Articolul 16

Măsuri de protecție în domeniul ocrotirii sănătății pentru veteranii de război

„(1) Statul garantează veteranilor de război apărarea intereselor acestora în domeniul ocrotirii sănătății prin sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, conform legii, și prin programele naționale în domeniul sănătății.

[...].”

23. Prevederile relevante ale Statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156 din 11 februarie 2002 (abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 815 din 23 decembrie 2025, în vigoare de la 1 ianuarie 2026), sunt următoarele:

„12. Compania este obligată:

[...]

b) să țină evidența persoanelor asigurate și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate în sumă fixă și să acorde/suspende statutul de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală;

[...].”

24. Prevederile relevante ale Legii nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală sunt următoarele:

„Art. 23.

[...]

(4) Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct.1 lit. d) din anexa nr. 2 la prezenta lege, nu achită prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.

[...].”

Anexa nr. 2

Categoriile de plătitori
ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală
în sumă fixă, care se asigură în mod individual

„[...]

2. Mediatorii, notarii, **avocații**, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, **neangajați**, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.

[...].”

25. Prevederile relevante ale Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018, sunt următoarele:

„10. În cazul includerii concomitente a persoanei fizice în categoriile „persoană asigurată de Guvern” și „persoană asigurată în mod individual”, se va acorda statutul de „persoană asigurată în mod individual”. Pentru persoanele fizice indicate la art. 4 alin. (4) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru perioada care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 lit. a), din anexa nr. 2 la Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se va acorda statutul de „persoană asigurată de Guvern”. Pentru persoanele fizice indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru perioada care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 lit. d) din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de

achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se va acorda statutul de „persoană asigurată de Guvern”.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizărilor

26. Autorii sesizărilor subliniază că, potrivit articolului 4 alin. (4) literele j) și q) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998, Guvernul are calitatea de asigurător pentru pensionari și veteranii de război. Totuși, dacă persoanele în discuție au decis să activeze în calitate de avocat, ele trebuie să se asigure în mod individual. Autorii afirmă existența un tratament discriminatoriu între, pe de o parte, veteranii de război/pensionarii neangajați și veteranii de război/pensionarii care, deși dețin o licență care le permite să exercite profesia de avocat, nu au clientelă și nu realizează venituri. Astfel, prin excluderea acestor persoane din categoria „persoană asigurată de Guvern” doar pentru faptul că dețin licență de avocat, legislatorul nu a avut în vedere situația particulară a persoanelor în discuție și nu a luat în considerare veniturile pe care titularul de licență le obține din profesia de avocat. Autorii fac trimitere la considerentele Curții din Hotărârea nr. 8 din 6 aprilie 2023.

27. De asemenea, autorii sesizării nr. 132a/2026 susțin că există o așteptare legitimă a avocaților pensionari, în virtutea statutului de pensionar, de a nu achita polița de asigurare medicală obligatorie. De vreme ce nu au intervenit circumstanțe de natură să modifice condițiile de acordare a statutului de pensionar, prin impunerea de plăți legate de asigurarea medicală obligatorie se admite o ingerință în dreptul de proprietate al acestora.

28. Autorul sesizării nr. 134a/2026 mai afirmă că dispozițiile contestate afectează drepturile avocaților pensionari și ale avocaților veterani de război de a beneficia de asigurare medicală garantată din contul statului. Acest tratament descurajează profesioniștii de a mai activa după ce obțin pensia sau primesc statutul de veteran de război și este de natură să descurajeze aceste persoane să mai participe la viața socială sau să continue exercitarea unei profesii. Măsura contestată determină exodul avocaților din sistem, privând astfel beneficiarii vulnerabili de asistență juridică din partea unor specialiști cu o vastă experiență profesională.

29. În continuare, autorul sesizării nr. 134a/2026 susține că legea aplicabilă pensionarilor-avocați și veteranilor de război avocați se caracterizează printr-o suprapunere de regimuri juridice, cel stabilit prin Legea nr. 1585/1998 (asigurare de către Guvern) și cel stabilit de Legea nr. 1593/2002 (asigurare individuală), a căror conciliere este realizată nu printr-o normă prevăzută de lege, ci prin teza I din punctul 10 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246/2018. În acest caz, odată cu adoptarea măsurilor de organizare a executării Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Guvernul a introdus o condiție cu caracter limitativ, care nu era prevăzută de lege. Astfel, în opinia Avocatului poporului, prin introducerea textului din teza I din punctul 10 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246/2018, Guvernul a acționat *ultra vires*, contrar articolelor 47 și 102 alin. (2) din Constituție.

30. Astfel, autorii sesizărilor susțin că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1, 4, 16, 20, 23, 26, 36, 46, 47, 54 și 102 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

31. Examinând admisibilitatea sesizărilor, Curtea constată următoarele.

32. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani, din Legea nr. 317 din 26 decembrie 2024 cu privire la veteranii de război și din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, ține de competența Curții Constituționale.

33. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că controlul constituționalității hotărârilor Guvernului ține de competența sa. Totodată, hotărârile Guvernului se supun și controlului de legalitate, care ține de competența instanțelor de judecată. Așadar, atunci când un autor al sesizării solicită, de fapt, un control de legalitate al unei hotărâri a Guvernului (e.g. atunci când afirmă că hotărârea Guvernului contravine unei legi), nu unul de constituționalitate, Curtea Constituțională declară sesizarea inadmisibilă. Dimpotrivă, Curtea este competentă să verifice constituționalitatea hotărârilor Guvernului dacă criticile de neconstituționalitate se raportează la încălcarea vreunei prevederi constituționale (a se vedea DCC nr. 30 din 22 martie 2022, § 16).

34. Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de reprezentanții unor părți în procese. Totodată, conform articolului 25 alin. (1) lit. g) și h) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, deputații din Parlament și Avocatul poporului au competența de a sesiza Curtea Constituțională.

35. Astfel, Curtea constată că sesizările sunt formulate de subiectele cărora li s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

36. Obiectul sesizărilor îl reprezintă prevederile menționate la §§ 3-8. Deși au solicitat să se verifice constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998, din Legea nr. 190 din 8 mai 2003, din Legea nr. 317 din 26 decembrie 2024, din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002, din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018, și din Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156 din 11 februarie 2002, autorii sesizărilor au formulat argumente referitoare la diferența de tratament a pensionarilor și a veteranilor de război bazată pe exercitarea activității de avocat. Astfel, Curtea își va raporta analiza doar la textul „avocații [...] neangajați” din punctul 2 al Anexei nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 și la punctul 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018. Acestea au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

37. Curtea observă că textul „avocații [...] neangajați” din punctul 2 al Anexei nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, fiind considerat constituțional în măsura în care nu se aplica în privința persoanelor cu dizabilități severe, accentuate sau medii care dețin licența de avocat și în cazul persoanelor care asigură creșterea și educarea a patru și mai mulți copii care dețin licența de avocat (a se vedea HCC nr. 8 din 6 aprilie 2023). În această cauză, autorii sesizărilor își raportează criticile la alte categorii de persoane asigurate de Guvern, *i.e.* pensionarii și veteranii de război. Așadar, Curtea conchide că exigența lipsei unei hotărâri anterioare este îndeplinită (a se vedea DCC nr. 163 din 30 noiembrie 2023, § 20).

38. Totodată, Curtea notează că și punctul 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018, a constituit obiect al controlului de constituționalitate, fiind pronunțată Hotărârea nr. 8 din 6 aprilie 2023. De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a se solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19; DCC nr. 131 din 19 noiembrie 2020, § 20).

39. În cazul sesizărilor nr. 235g/2025 și nr. 117g/2026, Curtea trebuie să verifice aplicabilitatea prevederilor contestate în cauzele în care au fost ridicate excepțiile. Excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate în cauze civile care au ca obiect examinarea unor cereri de chemare în judecată pentru încasarea forțată a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală. Astfel, Curtea admite că prevederile criticate ar putea fi aplicate în cauzele în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate.

Referitor la textul „avocații [...] neangajați” din punctul 2 al Anexei nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

40. Autorii afirmă incidența articolelor 1 (statul Republica Moldova), 4 (drepturile și libertățile omului), 16 (egalitatea), 20 (accesul liber la justiție), 23 (dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle), 26 (dreptul la apărare), 36 (dreptul la ocrotirea sănătății), 46 (dreptul la proprietate privată și protecția acesteia), 47 (dreptul la asistență și protecție socială) și 54 (restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți) din Constituție.

41. Cu privire la pretinsa încălcare a articolelor 1 alin. (3) și 4 din Constituție, Curtea a subliniat în jurisprudența sa că aceste articole au un caracter general, constituie imperative care stau la baza oricăror reglementări, nu pot reprezenta repere individuale și separate și pot fi invocate, de regulă, dacă se constată aplicabilitatea acestora împreună cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea DCC nr. 17 din 21 martie 2024).

42. În jurisprudența sa, Curtea a notat că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 7 din 10 iunie 2025, § 68).

43. Referitor la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție, Curtea observă că argumentele autorului sesizării nr. 134a/2026 sunt întemeiate pe presupunerea că aplicarea Legii va conduce la renunțarea avocaților la activitatea desfășurată și va priva justițiabilii de asistență juridică calificată din partea avocaților cu experiență. Sub acest aspect, Curtea notează că autorul sesizării nr. 134a/2026 nu a demonstrat legătura de cauzalitate între dispozițiile contestate și articolele constituționale menționate. Mai mult, Curtea nu-și poate fundamenta controlul pe simple presupuneri. Prin urmare, Curtea respinge acest capăt al sesizării nr. 134a/2026.

44. Referitor la articolul 36 din Constituție, care garantează dreptul la ocrotirea sănătății, Curtea a constatat în jurisprudența sa că instituirea pentru anumite categorii de persoane, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, a obligației de a achita primele de

asigurare obligatorie de asistență medicală în cazul în care desfășoară o activitate liber profesionistă nu face incident articolul 36 din Constituție (a se vedea DCC nr. 45 din 22 mai 2017, § 21). În lipsa unor argumente care să justifice o altă abordare, Curtea consideră că aceleași raționamente rămân valabile și în prezenta cauză.

45. Referitor la incidența articolului 46 din Constituție, Curtea a constatat în Decizia nr. 19 din 23 martie 2016 că obligarea unui contribuabil la plata unui impozit sau a altei contribuții nu ar putea fi contrară dreptului la respectarea bunurilor sale, decât dacă cel interesat ar fi obligat să admită o sarcină insuportabilă. Obligația de a contribui la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală cu o cotă-parte din venituri nu poate fi considerată ca reprezentând, în sine, o încălcare a prevederilor constituționale referitoare la dreptul de proprietate. Prin urmare, acest capăt al sesizărilor este inadmisibil.

46. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul de asigurare obligatorie de asistență medicală din contul statului, în virtutea caracterului său social, intră în câmpul de aplicare al articolului 47 din Constituție (a se vedea HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 24; HCC nr. 8 din 6 aprilie 2023, § 31).

47. Curtea observă că prin Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală legislatorul a instituit un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Această Lege prevede că sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală oferă cetățenilor Republicii Moldova posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative (a se vedea articolul 1 alin. (1) din Lege).

48. De asemenea, Legea nr. 1585/1998 stabilește că obiect al asigurării obligatorii de asistență medicală este riscul asigurat, legat de cheltuielile pentru acordarea volumului necesar de asistență medicală și farmaceutică, prevăzut în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală (articolul 3 din Lege). Beneficiari ai asistenței medicale prevăzute de Programul unic sunt persoanele fizice asigurate, așa cum reglementează articolul 4 alin. (2) – (6) din această Lege.

49. În cazul persoanelor neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și care sunt pensionari sau veterani de război, legea prevede că acestea sunt asigurate de Guvern din contul bugetului de stat (articolele 4 alin. (4) lit. j) și q) și 5 alin. (3) din Legea nr. 1585/1998). Aceste persoane cad sub incidența categoriei persoanelor „asigurate de Guvern”. Pe de altă parte, Legea nr. 1593/2002 prevede că persoanele fizice prevăzute în Anexa nr. 2, printre care și avocații, vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă (articolul 23 alin. (1)).

50. Curtea observă că, potrivit legii, pensionarii și veteranii de război care dețin o licență de avocat fac parte concomitent din două categorii de persoane asigurate: (i) persoane asigurate de Guvern; și (ii) persoane asigurate în mod individual. Guvernul a stabilit că ei trebuie să se asigure în mod individual (teza I din punctul 10 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018).

51. Având în vedere situația juridică a autorilor sesizărilor, adică aflarea concomitentă în fiecare din cele două categorii de persoane asigurate și excluderea de drept din categoria persoanelor asigurate de Guvern, Curtea reține că diferența dintre cele două categorii de persoane este că, în prima situație, persoanele nu încasează niciun fel de venituri, iar în a doua situație, persoanele dețin o licență de avocat care le acordă dreptul de a exercita o activitate profesională. Legea face o distincție dintre: (i)

pensionarii și veteranii de război care nu sunt angajați în câmpul muncii și (ii) pensionarii/veteranii de război care dețin în același timp o licență de avocat.

52. Curtea constată că autorii sesizărilor nu iau în considerare caracterul necontributiv al măsurii. Decizia legislatorului nu ignoră vulnerabilitatea persoanelor care nu obțin venituri din activitatea de avocat, ci urmărește să acorde protecție prioritară în domeniul ocrotirii sănătății pensionarilor și veteranilor de război care sunt neangajați.

53. În jurisprudența sa, Curtea a notat că, având în vedere caracterul necontributiv al protecției sociale oferite, legislatorul deține o marjă de apreciere largă în acest domeniu, întrucât prestațiile în discuție nu se bazează pe contribuții individuale ale beneficiarilor și nu generează drepturi patrimoniale câștigate. În cazul prestațiilor necontributive, libertatea de reglementare a legislatorului este mai amplă. Atunci când legislatorul instituie mecanisme de protecție socială minimă cu caracter necontributiv, este firesc să existe diferențieri între categoriile de beneficiari, întrucât resursele financiare ale statului sunt limitate, iar statul nu poate aplica măsuri de protecție pentru toate categoriile vulnerabile. În lipsa unor asemenea diferențieri, mecanismele de protecție socială și-ar pierde caracterul sustenabil. De asemenea, Curtea nu este îndrituită să evalueze dacă soluția legislativă este optimă, echitabilă sau preferabilă din punct de vedere social, ci doar dacă aceasta este vădit lipsită de o justificare obiectivă și rezonabilă. Controlul Curții nu se substituie evaluării oportunității politicii publice din domeniul social (a se vedea DCC nr. 29 din 26 februarie 2026, §§ 34-35; 40).

54. Autorii sesizărilor nu au demonstrat că măsura contestată este una nerezonabilă din perspectiva articolului 47 din Constituție. Mai mult, Curtea notează că persoana care desfășoară activitatea de avocat este prezumată că cunoaște drepturile și obligațiile ce decurg din desfășurarea acestei activități, inclusiv obligația de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă. Prin urmare, Curtea respinge acest capăt al sesizărilor. Pe cale de consecință, Curtea nu constată incidența articolelor 16 și 54 din Constituție în prezenta cauză.

Referitor la punctul 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018

55. Autorul sesizării nr. 134a/2026 afirmă că prin punctul 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018, Guvernul a adoptat o normă cu caracter primar, contrar articolului 102 (*actele Guvernului*) din Constituție.

56. Curtea reiterează că actul normativ subordonat legii nu poate conține norme cu caracter primar. Acestea dezvoltă și concretizează dispozițiile legilor. Conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege (a se vedea HCC nr.6 din 28 februarie 2023, §§ 46, 56).

57. Curtea observă că la articolul 4 alin. (4) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală Parlamentul a stabilit categoriile de beneficiari ai scutirii de la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, iar prin textul „cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual”, Parlamentul a condiționat acordarea acestei protecții sociale doar în măsura în care legea nu-i include în categoria persoanelor obligate să se asigure în mod individual. Totodată, Curtea constată că Hotărârea nr. 1246/2018 a fost adoptată

în scopul executării articolului 6¹ alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală. Prin urmare, Curtea nu constată incidența articolului 102 din Constituție în prezenta cauză.

58. Astfel, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizările sunt inadmisibile și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alin. (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările depuse de dnii Adrian Lebedinskii și Grigore Novac, deputați în Parlament, de dl Ceslav Panico, Avocat al poporului, de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dlui Nicolae Malanciuc, parte în dosarul nr. 2-662/2025, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul Sângerei, de dl avocat Anton Secrieru, în interesele dlui Mihail Josan, parte în dosarul nr. 2a-2588/2025, pendinte la Curtea de Apel Centru, și de dl Ghenadie Pascari, parte în dosarul nr. 2-6648/2025, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, privind controlul constituționalității următoarelor prevederi:

- articolele 4 alin. (4) lit. j) și q), 6 alin. (1) și 12 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
- textul „avocații [...] neangajați” din punctul 2 din Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- articolul 7 alin. (1) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani;
- articolele 4, 5 alin. (1), 6, 9 lit. a), 10 alin. (1), 16 alin. (1) din Legea nr. 317 din 26 decembrie 2024 cu privire la veteranii de război;
- punctul 10 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246 din 19 decembrie 2018;
- punctul 12 lit. b) din Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156 din 11 februarie 2002.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 30 iulie 2026
DCC nr. 122
Dosarul nr. 235g/2025*